

بررسی شیوه‌های حفظ انسجام نیروهای بسیجی

سعید تبریزیان

مقدمه :

«اسلام بعنوان مکتبی الهی بجهت نوع تفکر و اعتقادات همیشه دوستان و حامیان مؤمن و فداکار داشته و دارد و درست بهمین دلیل عده‌ای نیز همیشه با آن مخالف و معاند بوده و هستند.»

تاریخ صدر اسلام قرین با جنگهایی مانند بدر، احد، خیبر، خندق، جمل، صفین و... میباشد. پیامبر عالیقدر حضرت ختمی مرتبت و تمامی ائمه اطهار علیهم السلام در همه زمانها و دورانها خود با سران استکبار و طواغیت که علناً با اسلام به مقابله در انواع مختلف بر می خواستند درگیر بوده‌اند که حماسه همیشه جاوید عاشورای ابا عبدالله علیه السلام در سال ۶۱ هجری قمری از جمله آنهاست.

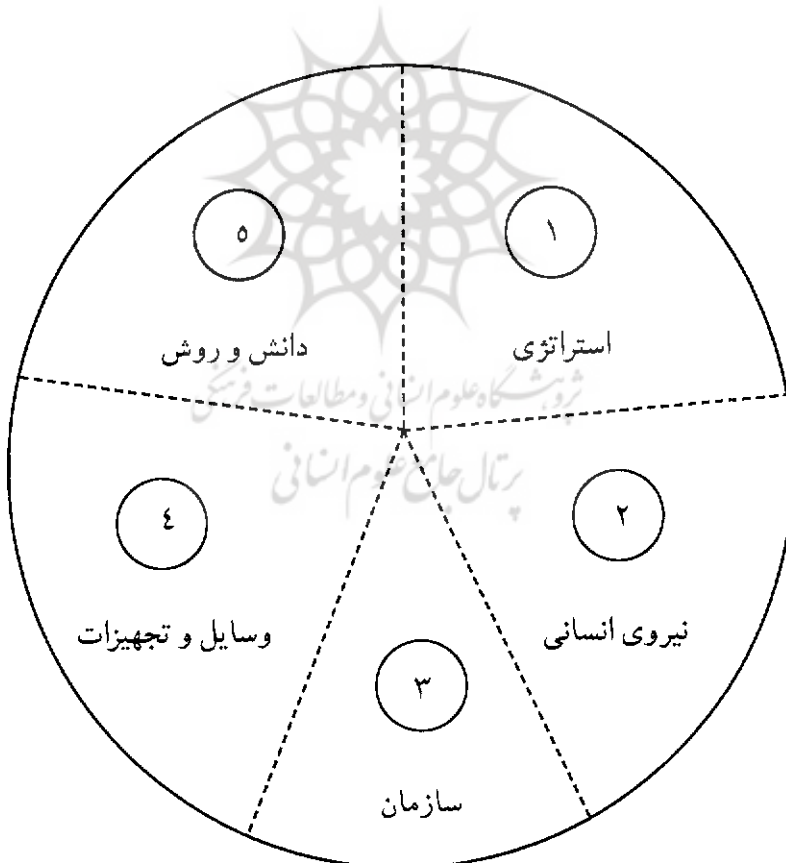
در همین راستا رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران حضرت امام خمینی قدس سره الشریف تأکیدات فراوانی بر سازماندهی آحاد مردم در مقابله با تهدیدات مستمر و بیشمار استکبار جهانی داشتند و اکنون نیز مقام معظم رهبری بارها مسئولین مربوطه در امر سازمان دهی مردم را، امر بجدیت و توسعه نموده‌اند. بهمین منظور بر آن آمدم تا ایجاد بانک اطلاعات پرسنل بسیجی را تحت عنوان شیوه‌های حفظ انسجام نیروهای بسیجی در قالب پایان نامه کارشناسی ارشد دنبال کنیم.

جایگاه نیروی انسانی در سیستم دفاعی

تمامی شواهد و قرائن فوق‌الذکر و بسیاری دیگر که در این مختصر جای

پرداختن به آنها نمی‌باشد بما حکم می‌کند در تقویت بنیه دفاعی خود کوشا باشیم. عقل نیز حکم می‌کند مادامی که در محیط ناامن واقعی حفظ آمادگی دفاع از ارزش‌های معنوی و مادی خود را از ضروریات اولیه بدانید زیرا در نبودن امنیت هر چه باشد مالکش دیگر نیست یعنی نبودن امنیت برابری نبودن همه چیز است نقش نیروی انسانی در تأمین امنیت و اجزاء یک سیستم دفاعی - امنیتی مهمترین رکن و جزء یک سیستم دفاعی نیروی انسانی می‌باشد.

سیستم دفاعی شامل پنج بخش (زیر سیستم) بشرح ذیل می‌باشد.

۱- استراتژی، بمعنای سمت و سوی بلند مدت برنامه ریزی و طرح ریزی شده

متناسب با فرصت‌ها و تهدیدات خارجی و قوت و ضعف داخلی که در نهایت اهداف کلان سیاسی و اقتصادی و فرهنگی یک کشور را مشخص می‌کند.

۲- نیروی انسانی، در واقع جمع بین مدیریت‌ها و نیروهای عملیاتی و سطوح پایین‌تر هرم سازمان انسانی رزمی می‌باشد که همه در هر جایی از هرم سازمانی نیروهای مسلح که باشند احتیاج به آموزش و تجربه و روحیه خوب و اعتقاد راسخ به اهداف مقدسی را خواهند داشت

۳- سازمان، سازمان نیروهای مسلح در واقع ظرفی در برگیرنده چهار جزء دیگر یک سیستم دفاعی می‌باشد لذا قوام و دوام بقیه زیر سیستم‌ها به این زیر سیستم می‌باشد

هر آینه سازمانی ایشان را بهم مرتبط نسازد پیوند و تعامل فی مابین بعمل نیامده و نهایتاً اجزاء از بین خواهند رفت

۴- وسایل و تجهیزات، که در واقع ابزارهای در دست نیروی انسانی می‌باشد و طیف وسیعی را شامل می‌شود که عمدتاً بدو بخش کلی تجهیزات آفندی و تجهیزات پدافندی تقسیم پذیرند البته هر کدام در جای خود دامنه‌ای بسیار گسترده از فضای بالای جو (فضای رقیق) تا سطح زمین و دریا و اعماق آن را شامل می‌شوند.

۵- دانش و روش، این زیر سیستم شامل تمامی دستورالعمل‌ها آئین نامه‌ها و دانش مدون شده و مکتسبه و تاکتیک‌های برگرفته شده از بند ۱ (استراتژی) می‌باشد بطوریکه قابل هضم و درک و پیاده‌سازی برای تمام رده‌ها از بالا تا پایین‌ترین اقشار نیروهای مسلح تهیه و تدوین گردد.

پرداختن به هر کدام از این پنج بخش سیستم دفاعی یک کشور خود بحث مفصلی بطور مستقل در بر خواهد داشت که باز موضوع این مقاله نخواهد بود آنچه بیشتر مورد نظر ماست بخش ۲ یا بخش نیروی انسانی می‌باشد که به نظر نگارنده مهمترین بخش نیز همین است.

نیروی انسانی کمیت یا کیفیت؟

کیفیت و کمیت در نیروی انسانی هر دو مهم هستند. جذب نگهداری و بهسازی و بکارگیری مؤثر که چهار رکن مدیریت منابع انسانی بشمار می آیند در مورد نیروهای مسلح یک کشور از لحاظ هزینه‌های برپایی و نگهداری واقعاً طاقت فرساست و تاریخ ثابت کرده در بلند مدت هیچ کشوری نتوانسته نگهداری یک ارتش بزرگ را عهده‌دار شود بنا به نظر برخی کارشناسان سیاست بین‌الملل و شوروی شناسان یکی از علل مهم فروپاشی پهناورترین کشور جهان یعنی اتحاد جماهیر شوروی سابق هزینه‌های فوق‌العاده زیادی بود که در مسابقه نظامی با غرب در بخش تقویت بنیه دفاعی خرج می‌کرد.

راه حلی که در ایران تجربه شده و مبتکر آن رهبر راحل و عظیم‌الشان و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران میباشد بکارگیری نیروهای بسیجی است که این نعمت الهی طی فرمان مؤرخ ۵ آذر ۱۳۵۸ معظم له مبنی بر تشکیل نیروی مقاومت بسیج نصیب ملت ایران شد.

تعریف نیروی بسیجی

بسیجی یعنی نیروئی که بفرمان رهبری در سلسله مراتب ولایت الهی در بحرانهای داخلی و خارجی در بخش‌های تولیدی - اقتصادی، نظامی - امنیتی، بهداشتی و درمانی، فرهنگی و اجتماعی شرکت نموده و زمانیکه تعادل برقرار شد و بحران بر طرف گردید به نحوی که کادر موظف و پیش بینی شده در سازمان اداره کننده و مربوطه بتواند تعادل را حفظ کرده و وضع عادی را به پیش برد آنگاه نیروی بسیجی به سمت کار و فعالیت اولیه بر خواهد گشت.

لازمه ایجاد و نگهداری این چنین نیروئی انجام یک سری فعالیت‌های منظم و برنامه‌ریزی شده می‌باشد و آلا در غیر اینصورت بر اثر بی برنامه‌گی نیروی بسیجی که مهمترین خصوصیتش اعتقاد و انگیزه به هدف و کارش می‌باشد را از دست

خواهد داد.

یک کار پژوهشی

در پژوهش اخیر به این نتیجه رسیدیم که یکی از کارآمدترین ابزارهای حفظ انسجام و یک پارچگی نیروی بسیجی ایجاد یک بانک اطلاعاتی مکانیزه و سراسری می‌باشد که بدینوسیله ضمن افزایش کارایی و اثر بخشی (بهره‌وری) این نیروی عظیم و الهی رعایت اصول حفاظتی در اطلاعات و امنیت در مواقع فراخوانی نیز بعمل خواهد آمد.

ضمن پژوهش حاضر در سال ۱۳۷۴ با نمونه‌گیری در اقصی نقاط کشور به این نتیجه رسیدیم که یک فرمت و شکل اطلاعات‌گیری و پردازش و گزارش دهی متحدالشکل در کشور از بسیجیان وجود ندارد و سیستم‌های نگهداری اطلاعات بسیجیان کاملاً متفاوت از نظر ابزاری (سخت افزاری) و حتی تعداد آیتم اطلاعاتی از هر فرد می‌باشد و ایشان (پایگاهها) بعلاوه مشکل بروز کردن اطلاعات را نیز دارند و آنچه از اطلاعات که با زحمت فراهم آورده‌اند نیز معتبر و بروز نمی‌باشد و بدین جهت جمع‌بندی اطلاعاتی و تصمیم‌گیری‌های استراتژیک در جذب نگهداری بهسازی و بکارگیری مؤثر بسیجیان همیشه با تقریب زیاد و تأخیر زمانی همراه است که این امر و این وضع فرماندهان و برنامه‌ریزان بکار برنده نیروهای بسیجی را با مشکل مواجه کرده و لذا تصمیم‌گیری صحیح و دقیق میسر نمی‌گشت.

بسیجی مایل است مفید باشد

اگر برای جنگیدن فراخوانی می‌شود واقعاً وقتی به جبهه رسید فرادیش بزند به خط دشمن و عملیات کند.

فرماندهان گردان‌ها خاطرات زیادی از گله‌مندی بسیجیان بیاد دارند و گله آنها این بوده که چرا مدتهاست اینجا هستیم و جلو نمی‌رویم.

بسیجی بخاطر اعتقادش و فرمان ولایت مطلقه ولی امر مسلمین و نایب معصوم

حی لباس رزم و سازندگی در بر می‌کند.

او ممکن است از هر قشر جامعه باشد از تحصیلکردگان عالی رتبه تا دانش آموزان نورسته از متخصصین عالیمقام تا کشاورز و کارگر زحمتکش از کهنسالان سفید موی تا نوجوانان چون غنچه گل و نوعاً هر بسیجی سعی می‌کند در کاری وارد شود که سابقه آنرا داشته و بلد می‌باشد و همچنین چون بسیجیان قوه یادگیری بالائی دارند که برخواسته از عشق و اعتقادشان می‌باشد خیلی سریع آموزشها را فرا می‌گیرند و کار آموزش چند ماهه را گاهی در یک هفته به اتمام می‌رسانند در این مقاله جای ذکر مثال و نمونه نیست.

کتابهای خاطرات جبهه و جنگ مملو از نمونه‌های صدق این مطلب است فقط به جهت ارادت شخصی به سردار غلامحسین افشردی (حسن باقری) توجه خوانندگان را به شخصیت این بزرگ مرد کم سن و سال جلب می‌کنم او طراح عملیات و فنی بیان می‌گردد فرماندهان موی سفید کرده بر او تحسین می‌کردند و نظرش را تصدیق، که وصف دریا در قطره‌ای چطور گنجد.

کار بردهای مختلف بانک اطلاعاتی مکانیزه سراسر نیروی مقاومت بسیجی

- ۱- نگهداری و پردازش و گزارش گیریهای متفاوت
 - ۲- بروز کردن اطلاعات موجود در بانک
 - ۳- انجام امور آموزشی و تداوم آن
 - ۴- حفظ اصول حفاظتی اطلاعات در مواقع فراخوانی و لزوم
 - ۵- ارائه بهترین نوع اطلاعات برای تصمیم گیری مدیران اجرائی و عملیاتی
 - ۶- سازماندهی بهینه (از نزدیکترین محلها در کمترین زمان)
 - ۷- تنظیم بودجه مناسب و تخصیص آن مطابق برنامه
- یکی از مشکلات نگهداری و بهسازی نیروی بسیجی موضوع آموزشی بوده و هست بحث آموزش و تداوم آن برای فرماندهان همیشه مهم تلقی گردیده است از طریق داشتن ارتباط مستمر (در قالب بانک اطلاعاتی مکانیزه) می‌توان به اهداف

آموزشی دست یافت.

در رساله‌ای که موضوع این مقاله است برای اثبات درستی راه و فرضیات اولیه علاوه بر نظر خواهی و تحقیق میدانی از یک نمونه آماری قابل قبول از فرماندهان عالیرتبه بسیجی که سابقه عملیاتی و فرماندهی نیروهای بسیجی را در زمان دفاع مقدس داشتند که در واقع داده‌های این تحقیق میدانی مبنای عملیات آماری و استنباطی قرار گرفتند.

با قبول زحمات زیاد و صرف وقت و هزینه اقدام به برنامه نویسی یک بانک اطلاعاتی نمونه‌ای نیز گردید.

مشخصات بانک اطلاعاتی مکانیزه ساخته شده در این پژوهش

این برنامه در محیط Foxpro تهیه گردید که دارای یک فایل اجرایی با سایز ۹۰ کیلو بایت، و همچنین این سیستم دارای دو فایل اطلاعاتی نیز می‌باشد در یکی از آنها اطلاعات تقریباً ثابت سیستم اسامی بسیجیان - نام شهرهای محل اقامت و آدرسشان - عناوین مشاغل و ... جای گرفته است که می‌توان در صورت لزوم اطلاعات آنها را اضافه یا کم نمود و یا حتی تغییر داد طول رکورد این فایل ۴۹ بایت بوده و در حال حاضر دارای ۳۸۳ رکورد می‌باشد. پیش بینی می‌شود برای دویست هزار نفر پرسنل نیروی بسیجی (بعنوان نمونه بزرگ) تعداد رکوردهای این فایل حداکثر به چهار برابر افزایش یابد و در این صورت اندازه آن برابر ۷۰ کیلو بایت خواهد شد.

این سیستم دارای سه فایل Index می‌باشد که در حال حاضر (به ازای صد نفر پرسنل نمونه گیری شده) مجموع اندازه آنها ۱۲ کیلو بایت می‌باشد و به ازای دویست هزار پرسنل سایز آن به ۱۳ مگا بایت خواهد رسید این سیستم با همین نرم افزار و سخت افزار قادر است به راحتی تا دویست هزار پرسنل را پوشش دهد و قابلیت کار بر روی شبکه را نیز دارد. ورودیهای این سیستم شامل ۲۴ آیتم اطلاع از هر پرسنل می‌باشد که عبارتند از

کد شناسایی ○ نام خانوادگی ○ نام پدر ○ تاریخ تولد ○ شماره شناسنامه ○ محل صدور ○ دین و مذهب ○ جنسیت ○ وضعیت تأهل ○ تعداد فرزندان ○ تعداد افراد تحت تکفل ○ مدرک تحصیلی ○ رشته تحصیلی ○ شغل ○ تخصص و مهارت ○ وضعیت نظام وظیفه (خدمت سربازی) ○ وضعیت جسمانی ○ سوابق کیفری ○ استان محل اقامت ○ شهر محل اقامت ○ آدرس محل اقامت ○ آدرس محل کار ○ تلفن محل کار ○

نتیجه گیری

در واقع این پژوهش به نحوی متذکر اهمیت ایجاد یک بانک اطلاعاتی مکانیزه برای ارتش بیست میلیونی نیروی مقاومت بسیج می شود از قرار اطلاع در فاصله زمانی این پژوهش که در سالهای ۱۳۷۳ و ۱۳۷۴ تا زمان حاضر (تابستان ۷۶) که مقاله نگاشته شده قدم های بلندی در تحقق این بانک اطلاعات سراسری برداشته شده است که خداوند را شاکر باید بود.

در خاتمه نمونه پرسشنامه هائی که از فرماندهان نظر خواهی شده و همچنین نمونه ای از پرسشنامه بانک اطلاعاتی ایجاد شده برای این پژوهش (نمونه یکصد نفری) و نیز چند گزارش با ترکیب های متفاوت که کار بردهای مختلفی نیز می تواند داشته باشد از نظر خوانندگان و محققین می گذرد.

به امید روزیکه بانک اطلاعاتی نیروی مقاومت جهان اسلام که در برگیرنده تمامی بسیجیان مسلمان جهان باشد تشکیل گردد تا بدرستی قدرت اسلام و مسلمین معلوم و مشهود شود و مسلمین سراغ آنچه را که خود دارند از بیگانگان نگیرند.

در بین مسلمین جهان افراد برجسته کم نیستند و اگر چنین اطلاعاتی روزی جمع شود و قابلیت شبکه شدن نیز پیدا کند بطور حتم و یقین در همین حد نیز یک پیروزی بزرگ برای جبهه مسلمین و شکست برای طرف استکبار خواهد بود برای تحقق این مهم ابتداء باید ما در کشورمان حداقل نمونه ای صادق و کارآمد تشکیل دهیم و در مجامع بین المللی مسلمین آنرا عرضه داریم.